

Bouwgeschiedenis van het Amandinahuis van het ontstaan tot heden.

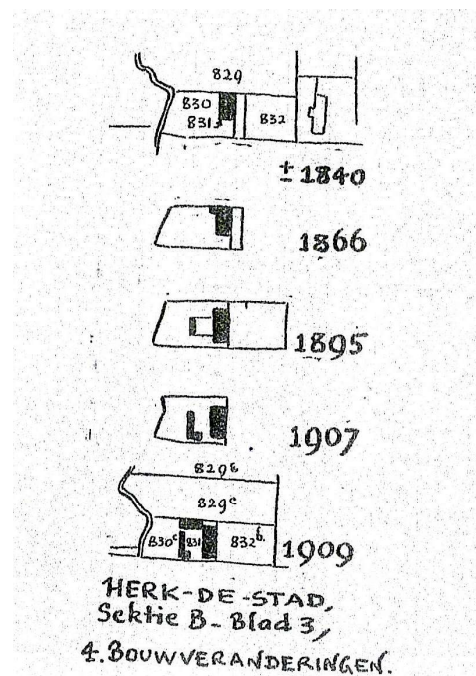
Een huis leeft mee met zijn inwoners. Zij waarderen het op of laten het verkommeren. Voor het Amandinahuis in Schakkebroek was dat zéker het eerste!

Oorspronkelijk, en dat was vóór 1840, was het Amandinahuis veel kleiner dan het nu is. Het staat kadastraal vermeld in de Atlas der Buurtwegen als eigendom van Melchior Goossens (landbouwer) op Terbermen zoals dat deel van het gehucht of waeghen van Schakkebroek toen heette.

In 1855 ging de boerderij door erfenis over in bezit van Maria Agnes Thijs (1836-1878), zijn kleindochter. Zij huwde met Cornelius Jeuris van Nieuwerkerken en werden nadien de ouders van de H. Amandina.

In 1885 woonden Johannes Vanderheydt en zijn vrouw Mina Dijck (Marie Sik) in de woning. In 1893 werd Lambert Mommen-Maris de nieuwe eigenaar en bewoner. Van 1937 tot 1954 woonde er zijn zoon Leonard en zijn vrouw N. Grauwels.

In de schets uit het kadasterarchief is de verandering te zien die het boerderijtje ondergaan heeft vanaf 1840.

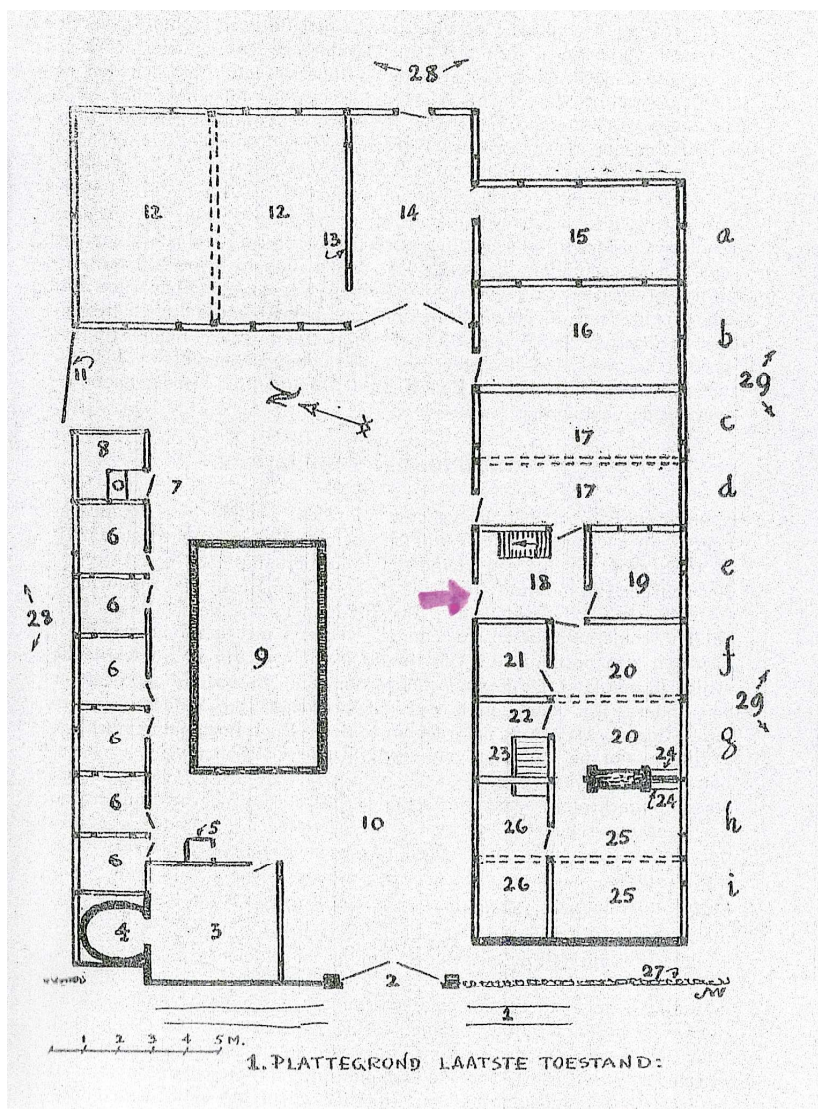

Van 1840 tot 1866 was het Amandinahuis een langgevelig gebouwtje (vakken b tot g van de platte grond).

In 1866 werd er een klein 'schobbeke' (of afdak) aan gebouwd. In 1895 werd de woning verlengd naar de straatzijde toe en werden de varkensstallen gebouwd door Lambert Mommen. Deze Lambert Mommen veranderde het vroegere woonhuis in stallen, de 'Schuurnere' en de koestal in woonvertrekken waar dan nog een kamer met kelder werd toegevoegd (vakken h en i).

Achteraan (vak a) bouwde Mommen het 'klein taske'. Op het schetsje zien we in 1907 het bakhuis naast de Invaart. Tenslotte kwam in 1909 de schuur erbij.

Dat een huis leeft zien we hier dus duidelijk. Naargelang de boerderij groter werd en de mensen geld hadden, werd eraan gewerkt. Zo werden bijvoorbeeld in 1895 de varkensstallen gebouwd met bijbehorend een varkensboogaard. Dit was noodzakelijk omdat de varkensteelt aan belang gewonnen had in de streek maar ook in het algemeen.

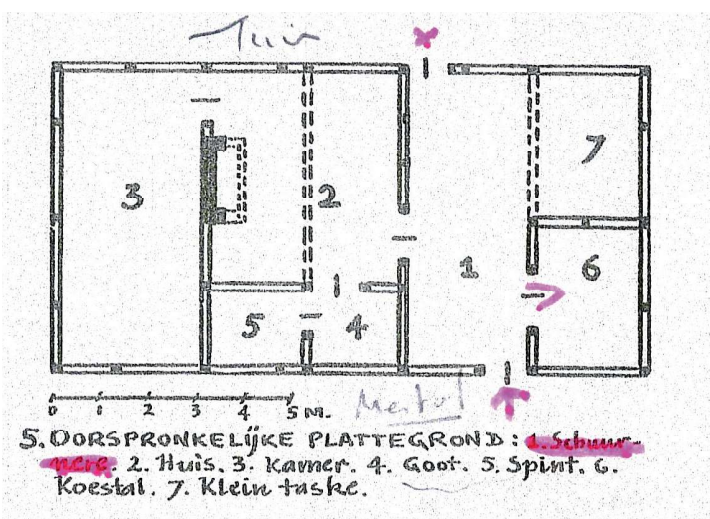

Afb. 1. — Plattegrond laatste toestand.

1. « Gracht ». — 2. « Envoat » (invaart) met « poo(r)t » en « posten ». —
3. « Bakkes » (bakhuis). — 4. « Hoven » (oven). — 5. « Hondskot ». —
6. « Verkesstallen ». — 7. « Huiske » (sekreet). — 8. « Zijkkuil » (aalen beerput). — 9. « Mestkuil ». — 10. « Mesthof ». — 11. « Goar » (gaar).
- 12. « Grote tast » (graanberging). — 13. « Nerewendje » (nerewandje).
- 14. « Schuurnere » (dorsvloer), met « schuurpoo(r)t » en « achterdeur ». — 12-14. « Schuur ». — 15. « Kleine tast ». — 16. « Pjaadststal » (paardestal). — 17. « Kouwstal » (koestal). — 18. — « Verhuis » (voorhuis). — 19. « Patattekamer ». — 20. « Huis ». — 21. « Sloapkemerke ».
- 22. « Goot » (goot). — 23. « Kalderdeur » (kelderval). — 24. « Moerschaap » (muurschap of -kast). — 25. « Kamer ». — 26. « Kalder » en « kalderkemerke ». — 27. « Djo(r)noog » (doornhaag). — 28. « Verke(n)sbo(om)gaa(r)d ». — 29. « Hof ».

De indeling van de woonvertrekken (Geboortehuis) zag eruit als volgt:

Vak b was de 'Kamer' en vakken c en d waren het 'Huis'. De sporen van de dichtgemaakte en achteraf terug geopende vensteropeningen zijn nog te zien aan de hofzijde.

Vroeger betrad men het huis via de Schuurnere (dit is de dorsvloer) met rechts een deur naar de koestal. Daarachter lag 't Klein Taske. Via de Schuurnere bereikte men ook de groentetuin met waterput. Tegen de delen 7 en 6 was er een strogevel, geen pannengevel zoals nu. Toen Mommen langs die kant uitbreidde (1895) en h en i bijbouwde (kelder en kelderkamer) werd de strogevel trouwens verwijderd. Later werden aan de straatzijde de pannen tegen de nieuwe gevel geplaatst.

In de tijd van Amandina was er dus weinig plaats voor zoveel inwoners (de ouders en zeven kinderen, één kind was gestorven). Op het gelijkvloers was er dus alléén de kamer als slaapvertrek, zodat er op zolder ook nog wel iemand zal geslapen hebben.

Bij de restauratie of omvorming tot museum moest de schuur een kapel worden.

De ramen die erin aangebracht moesten worden, moesten aan de achterzijde komen omdat men het "oude" uitzicht rond de binnenplaats wilde behouden. Dit gebeurde in 1954. De toenmalige bewoner Leonard Mommen verkocht het Amandinahuis aan pastoor Appermans. Als tegenprestatie kreeg Leonard Mommen de boerderij aan de overkant van de straat. Omwille van energiebesparende maatregelen werd jaren later het plafond van de kapel geïsoleerd. Door de week werd daar een mis opgedragen.

De informatie in dit artikel werd gehaald uit de studie "Het Amandinahuis te Schakkebroek" geschreven door Dr. Jozef Weyns (toenmalig conservator van Bokrijk) ter gelegenheid van de omvorming van het Amandinahuis tot museum. Hiermee werd een reeks publicaties ingezet, uitgaande van het Openluchtmuseum en daarom "Bokrijkse Berichten" genoemd. Het volledige artikel kan worden opgevraagd in de bibliotheek (bibliotheek@herk-de-stad.be).